

«Τὸ γὰρ φιλότιμον...»

«Τὸ γὰρ φιλότιμον ἀγῆρων μόνον, καὶ οὐκ ἐν τῷ ἀχρείῳ τῆς ἡλικίας τὸ κερδαίνειν, ὥσπερ τινὲς φασιν, μᾶλλον τέρπει, ἀλλὰ τὸ τιμᾶσθαι». (Γιατὶ ἡ αἴσθησις τῆς τιμῆς εἶναι τὸ μόνον ποῦ δὲ γεννᾷ, κι ὅταν ἔρθουν τ' ἀνωφέλευτα τὰ γερατιά, ἐκεῖνο ποῦ φέρνει πρὶς πολλὴ χαρὰ δὲν εἶναι νὰ κερδίζει κανεὶς χρήματα, ὅπως λένε μερικοὶ· εἶναι νὰ τὸν τιμοῦν). Μ' αὐτὰ τὰ λόγια ὁ Περικλῆς παρηγορεῖ

Ε. «Τῆς κουμπάρας ποῦ ἔγινε νύφη».

στ. 21. Ἐκεῖ ἦμπε κ' ἐστολίζετο 'που τὸ πορνὸ ὥς τὸ
(θράδου
'που τὸ πορνὸ ὥς τ' ἄλλο πορνὸ κι ὥς τ' ἄλλο
(μεσημέρι
τὸν ἥλιο βάλλει πρόσωπο καὶ τὸ φεγγάρι στήθι
καὶ τοῦ κοράκου τὸ φτερὸ βάλλει καμαροφρύδι.
(Ἀκαδημία, δ.π. σελ. 418)

Παραλληλίστε αὐτὸ μὲ τὸ πάρα κάτω τοῦ Ἑλύτη·

Ἦ τί ὥραία ποῦ εἶσαι

Μ' ἓνα μεγάλον ἥλιο στὰ μαλλιά
καὶ μὲ μιὰ μέλισσα στὴν λάμψη τοῦ χοροῦ σου

Μὲ τὸ μισὸ οὐρανὸ μέσα στὰ μάτια σου
καὶ μὲ τὸν ἄλλον στὰ μάτια ποῦ ἀγαπᾷς

(«Ἡ πεντάμορφη στὸν κῆπο»)

Καὶ μὲ τὸ πάρα κάτω τοῦ Σεφέρη·

Μὲ τὸ θαυτὸ στηθόδεσμο, τὸν ἥλιο στὰ μαλλιά, κι αὐτὸ τὸ
ἀνάστημα
Ἰσκιόι καὶ χαμόγελα παντοῦ
στοὺς ὤμους στοὺς μηροὺς στὰ γόνατα.

(«Ἑλένη»)

«Αἰχμαλωσία νέου ὑπὸ πειρατῶν».

στ. 3 Ἐνεφύσησε γλυκὺς βορρῆς ἀέρας
κι ἀνεσήκωσε τῆς κόρης τὴν ποδίτσα
5. κι ἀνεφάνηκεν ὁ ποδοστράγαλός της.
Ἐλαμψ' αἰγιαλός, ἔλαμψαν τὰ καράβια·
κάτεργά ῥχοντο καὶ ἔλαμψαν κ' ἐκεῖνα.

(Ἀκαδημία, δ.π. σελ. 469)

Καλὰ ὁ γιαιλός, ἄς ζορίσουμε τὴ λογικὴ μας, καλὰ
τὰ κάτεργα ποῦ ῥχοντο, καὶ πρέπει νὰ υποθέσουμε ὅτι ἦ-
σαν κοντά· ἀλλὰ τὰ καράβια ποῦ ἦσαν μίλια μακριά;

(«Ἡ κακιά πεθερά»)

στ. 34. Κι ἐκεῖ ποῦ θάψανε τὸ νιό, ἐδῆκε κυπαρίσσι·
κι ἐκεῖ ποῦ θάψανε τὴ νιά, ἐδῆκε καλαμάκι.
Ἀντικατὰ ἡ καλαμιά, φιλεῖ τὸ κυπαρίσσι.

40. «Γιὰ ἰδέτε τὰ βαριόμοιρα, τὰ βαριοχωρισμένα,
ποῦ δὲ φιλιούνται ζωντανά, φιλιούντ' ἀποθα-
(μένα».

(Γ. Ἰωάννου, δ.π. σελ. 67)

Στὸ τελευταῖο αὐτὸ κομμάτι ἴσως μᾶς δίνεται ἡ ἀφορ-
μή, κατὰ τρόπο ὕλικο θὰ ἔλεγε, νὰ ἰδοῦμε τί ὅρισκεται
κάτω ἀπὸ τὸν παρα-λογισμό· αὐτὸ τὸ ἀόρατο ποῦ συν-
δέει τὰ φαινομενικὰ ἀσύνδετα. Μᾶς δίνει ἀφορμὴ νὰ ψά-
ξουμε τὸ θέμα: Τί σχέση ἔχει λοιπὸν ἡ λογικὴ μὲ τὴν
ποίησι; Ἀλλὰ αὐτὸ εἶναι ἄλλη ὑπόθεσις.

ΑΡΗΣ ΔΡΟΥΚΟΠΟΥΛΟΣ

τοὺς γέρους γονεῖς τῶν νεκρῶν τοῦ Πελοποννησιακοῦ πο-
λέμου (Θουκ. Β, 44, § 4). Ὡστε καὶ γιὰ τοὺς ἀρχαίους
μας προγόνους, αὐτὸ ποῦ σήμερα ὀνομάζουμε «φιλότιμο»
(ἀτομικὸ ἢ ἐθνικὸ), ἀποτελοῦσε ἓνα ἀπὸ τὰ θαυτέρα
τοὺς συναισθήματα. Κι αὐτὸ ποῦ ὀνομάζουμε «ἀτομισμὸς»
τοῦ Νεοέλληνα, δὲν μοιάζει μὲ τὴν ἐνδοστροφή τοῦ Βό-
ρειου Εὐρωπαίου ἢ τοῦ ἀσκητῆ, ποῦ ἀποτραβιέται, στὸν
ἐαυτὸ του καὶ δὲν νιάζεται γιὰ κανένα γύρω του· ἦταν
ἀντιθετὰ ἡ προσπάθεια νὰ διακριθεῖ μέσα στὸ κοινωνικὸ
σύμπαν, ξεπερνώντας τοὺς ἄλλους· ἐνιωθε δηλαδὴ πάν-
τοτε σὰν ἀνάγκη τὴν ἀναγνώρισί του ἀπὸ τοὺς γύρω,
τὴν κοινωνία ποῦ τὸν περιτριγυρίζει. Κι ἀπὸ τὴν ἄλλη
μεριά δὲν ἔφτανε στὸ ἄλλο ἄκρο, νὰ ἀνεχθῇ τὸν ἐαυτὸ
τοῦ ἐξάρτημα ἀπλὸ στὴν κοινωνικὴ μηχανή, ὅπως ἄλλοι
λαοί, παλαιοὶ καὶ νέοι. Στὸ θέμα αὐτὸ εἶναι στὸ λαὸ μας
ἀκόμα σεβαστὴ ἡ ἀποψη «πάν μέτρον ἄριστον».

Τὸ θέμα εἶναι τόσο συχνὸ καὶ τόσο παλιὸ στὴν ἀρ-
χαία φιλολογία (ἄς θυμηθοῦμε τὴν «μῆνιν τοῦ Ἀχιλλέ-
ως»). Σήμερα θὰ ἀπασχοληθοῦμε σχετικὰ μ' ἓνα ἀπ' τὰ
μικρότερα φιλολογικὰ ἔργα τοῦ Ξενοφῶντος, τὸν «Ἰέ-
ρων». Ἐκεῖ ὁ τύραννος τῶν Συρακουσῶν κι ὁ ποιητὴς
Σιμωνίδης ὁ Κεῖος συζητοῦν, ἂν ἓνας «τύραννος» μπορεῖ
νὰ ναι εὐτυχισμένος ὅσο κι ἓνας ἀπλὸς πολίτης, καὶ πῶς
θὰ μποροῦσε νὰ ἐξασφαλίσει τὴν συμπαθία τῶν ὑπηκό-
ων του καὶ νὰ εὐτυχίσει. Καὶ δέβαια βασικὸ πρόβλημα,
γιὰ ἓνα τέτοιο τύραννο (μὲ τὴ πρώτη σημασία τῆς λέ-
ξεως: ἀπόλυτον ἄρχοντα μὴς πόλεως — κράτους) εἶναι
νὰ ἔχει τὴν ἐκτίμησι τῶν συμπολιτῶν του. Τὸ γεγονός
πῶς εἶναι τύραννος δὲν τὸν ἀπαλλάσσει ἀπ' τὴν πρακτι-
κὴ καὶ ἠθικὴ ἀνάγκη νὰ τὸν τιμοῦν ὅσο κι ἓναν ἀπλὸ θνη-
τό, ἂν ὅχι περισσότερο. Δὲν εἶναι ἀρκετὸ νὰ μὴν κινδυ-
νεύει. Διψᾷ γιὰ ἔπαινο πάνω ἀπὸ κάθε τι ἄλλο... Μόνο
ποῦ ἐμᾶς ἐδῶ δὲ θὰ μᾶς ἀπασχολήσει δέβαια ἡ ψυχολο-
γία τοῦ «Τυράννου» (ἢ τοῦ ἀρχοντος γενικώτερα), ἀλλὰ
τοῦ ὁποιοδήποτε.

Ὁ ἔπαινος εἶναι «τὸ ἥδιστον ἀκρόαμα» καὶ ἡ λοιδο-
ρία «τὸ χαλεπώτατον»· πάνω σ' αὐτὴ τὴν ἀποψη συμφω-
νοῦν κι οἱ δυὸ συνομιλητὲς ἀπ' τὴν ἀρχὴ τοῦ διαλόγου
(I, 14). Καὶ τὸ κυνῆγι τῆς «τιμῆς» ἀποτελεῖ βασικὸ κίνη-
τρο: «Ἔοικεν μέγα τι εἶναι ἡ τιμή, ἥς ὀρεγόμενοι οἱ ἄν-
θρωποι πάντα μὲν πόνον ὑποδύονται (=ἀναλαμβάνουν),
πάντα δὲ κινδύνον ὑπομένουσιν» (VII, 1). Αὐτὴ ἡ «φιλο-
τιμία» ὅμως συναντᾶται μόνο στὸν ἄνθρωπο ποῦ ἔχει ἀ-
νεῖε πάρα πάνω ἀπὸ τὸ ἐπίπεδο τοῦ ζώου: «Καὶ γάρ
μοι δοκεῖ τούτῳ διαφέρειν ἀνὴρ τῶν ἄλλων ζώων, τῷ τι-
μῆς ὀρέγεσθαι, ἐπεὶ σιτίους γε καὶ ποτοὺς καὶ ὕπνους καὶ
ἀφροδισίους πάντα ὁμοίως ἡδεσθαι ἔοικε τὰ ζῶα· ἡ δὲ φι-
λοτιμία οὐτ' ἐν τοῖς ἀλόγοις ζώοις ἐμφύεται οὐτ' ἐν ἄπα-
σιν ἀνθρώποις. Οἷς δ' ἂν ἐμφύη τιμῆς τε καὶ ἔπαινου ἔ-
ρως, οὗτοί εἰσιν ἤδη οἱ πλείστον μὲν τῶν δοκημάτων
διαφέροντες, ἄνδρες δὲ καὶ οὐκέτι ἄνθρωποι μόνον νομι-
ζόμενοι» VII, 3). Νὰ λοιπὸν τὸ γνωστὸ μας «ἀντρικὸ
φιλότιμο».

Αὐτὸ τὸ «φιλότιμον» εἶναι ταυτόχρονα καὶ αὐτοσυ-
ναισθημα (αὐτοθεθαίωσις τῆς ὁποίας ἀξίας μας καὶ ἰκα-
νότητος) καὶ ἀναγνώρισις, τῆς πραγματικότητος αὐτῆς
ἀπὸ τοὺς ἄλλους κατὰ τρόπο δίκαιο, χωρὶς ψεύτικους ἐ-
παίνους, χωρὶς ἀδίκες κατηγορίες.

Εἶναι εὐκόλο δέβαια νὰ γλιστρήσῃ κανεὶς στὸν κομ-
πασμό: «Αἱ μὲν γὰρ πόλεις δῆπου, ὅταν κρατήσωσι μά-
χη τῶν ἐναντίων, οὐ ράδιον εἴπειν, ὅσην μὲν ἡδονὴν ἔ-
χουσιν ἐν τῷ τρέψασθαι τοὺς πολεμίους, ὅσην δ' ἐν τῷ
διώκειν, ὅσην δ' ἐν τῷ ἀποκτείνειν τοὺς πολεμίους, ὥς
(=πόσον) δὲ γαυροῦνται (=ἀλαζονεύονται) ἐπὶ τῷ ἔρ-
γῳ, ὥς δὲ δόξαν λαμπρὰν ἀναλαμβάνουσιν, ὥς δ' εὐφραί-
νονται τὴν πόλιν νομίζοντες ἡύξημένοι. Ἐκαστος δὲ τις
προσιποῖται (=ὑποστηρίζει) καὶ τῆς δουλῆς μετεσχη-
κέναι (=ὅτι καὶ στὴ λήψῃ τῆς ἀποφάσεως πῆρε μέρος)

και πλεῖστον, ἀπεκτονέαι, χαλεπὸν δ' εὐρεῖν ὅπου οὐ-
χι και ἐπιφεύδονται, (=εἶναι δύσκολο νὰ δρῆς κάποιον
ποῦ νὰ μὴν λείει και ψέματα) πλέονας φάσκοντες ἀπεκτο-
νέαι ἢ ὅσοι ἂν τῷ ὄντι ἀποθάνουσιν· οὕτω καλὸν τι δο-
κεῖ αὐτοῖς εἶναι τὸ πολὺ νικᾶν» (=Τόσο ὥραιο τοὺς φαί-
νεται τὸ νὰ ᾔχουν περδίσει μιὰ μεγάλη νίκη) (II, 15—16).
Θέλει νὰ μᾶς πεί πὼς εἶναι δικαιολογημένο νὰ νιώθει κα-
νεὶς τόση περισσώτερη χαρὰ, ὅσο μεγαλύτερη ἡ νίκη του·
σχοδιάζει τὴν κομπορημοσύνη τῶν νικητῶν. Φαίνεται
πὼς και οἱ ἀρχαῖοι ἡμῶν πρόγονοι δὲν ὑστεροῦσαν σ' ὡ-
ρισμένες ἐκδηλώσεις (κι ἂς εἶχαν στὸ ναὸ τοῦ Ἀπόλλω-
νος τὴν ἐπιγραφή «Γυνῶθι αὐτόν»).

Ἄλλωστε τὸ ἀσυνήθιστο εἶναι ποῦ μᾶς εὐχαριστεῖ.
«Τὸ γὰρ τὰ εὐθότα ὑπερβάλλον, τοῦτο παρέχει τὰς ἡδο-
νὰς. Διὸ και πάντες ἀνθρώποι ἡδέως προσδέχονται τὰς
ἐνάτας» (I, 17—18). Και στὴν προσπάθειά νὰ ἐντυπω-
σιάσουμε τοὺς ἄλλους ἢ και τὸν ἐαυτὸ μας, καταφεύγομε
συχνὰ στὴν ὑπερβολή (ἐννοεῖται ἢ ὑποσυνείδητα). Τὸ
κριτήριο εἶναι ὑποκειμενικό: «Οὐ γὰρ ὄριθμῳ τὰ πολ-
λὰ κρίνεται οὐτε τὰ ὀλίγα, ἀλλὰ πρὸς τὰς χρήσεις· ὥστε
τὰ μὲν ὑπερβάλλοντα τὰ ἱκανὰ πολλὰ ἐστὶ, τὰ δὲ τῶν
ἱκανῶν ἐλλείποντα ὀλίγα» (=Διότι τὸ πολὺ και τὸ λίγο
δὲν καθορίζονται ἀπὸ τὸν ἀριθμὸ, ἀλλ' ἀπ' τὴν ἀνάγκη
τοῦ καθενὸς δι,τι ξεπερνᾷ τὸ ἀρκετὸ θεωρεῖται πολὺ, δι,τι
δὲν εἶναι ἀρκετὸ θεωρεῖται λίγο) (IV, 8).

Δὲν κολακεύεται ὁμως ὁ ἐγωισμὸς μας ἀπὸ τὴν στά-
ση ὅσων μᾶς φοβοῦνται: «Οὐδὲ αἱ ὑπουργαὶ αἱ παρὰ
τῶν φοβουμένων τιμαὶ εἰσι» (= κι οὕτε οἱ ὑπηρεσίες ποῦ
μᾶς προσφέρουν ὅσοι μᾶς φοβοῦνται, μᾶς τιμοῦν).
(VII, 6) και συνεχίζει: «Καὶ δῶρὰ γε διδῶσι οἱ πολλοὶ
τούτοις, οὓς μισοῦσι, και ταῦτα ὅταν μάλιστα φοβοῦνται,
μὴ τι κακὸν ὑπ' αὐτῶν πάθωσιν· ἀλλὰ ταῦτα μὲν οἷμαι
δουλείας ἔργα ἐκόντως ἂν νομίζοιτο· αἱ δὲ τιμαὶ ἔμοιγε
δοκοῦσιν ἐκ τῶν ἐναντίων τούτοις γίνεσθαι. (VII, 8).
Ἐνῷ ἀντίθετα, ὅταν νιώθουν πὼς μπορούμε νὰ τοὺς εἰ-
μαστε χρήσιμοι, τότε μᾶς τιμοῦν πραγματικά, δηλ. πρό-
θεμα: «Ὅταν γὰρ ἀνθρώποι ἀνδρα ἡγήσασθαι ἐυεργε-
τεῖν ἱκανὸν εἶναι και ἀπολαύειν αὐτοῦ ἀγαθὰ νομί-
σαντες ἔπειτα τοῦτον ἀνὰ στόμα τε ἔχουσιν ἐπαι-
νοῦντες, θεῶνται τ' αὐτὸν ὡς οἰκίον ἕκαστος ἀγα-
θὸν, (σὰ δικό του καθένας ἀγαθὸ), ἐκόντες τε παρα-
χωροῦσιν τούτῳ ὁδῶν και θάκουν ὑπανιστῶνται (τοῦ πα-
ραχωροῦν τὴν θέση τους) φιλοῦντες τε και μὴ φοβοῦμενοι
και στεφανοῦσι κοινῇς ἀρετῆς και εὐεργεσίας ἕνεκα και
δωρεῖσθαι (=νὰ τοῦ κάνουν δῶρα) ἐθέλωσιν, οἱ αὐτοὶ
οὕτοι ἔμοιγε δοκοῦσι τιμᾶν τὸν τοῦτον ἀληθῶς, οἱ ἂν ταῦ-
τα ὑπομνησῶσι (=ὅσοι πιθανῶς πράξουν αὐτά), και οἱ
τούτων ἀξιούμενος τιμᾶσθαι τῷ ὄντι. Και ἔγωγε τὸν μὲν
οὕτω τιμώμενον μακαρίζω· αἰσθάνομαι γὰρ αὐτὸν οὐκ ἐ-
πιβουλεύμενον, ἀλλὰ φροντισζόμενον, μὴ τι πάθῃ, και
ἀφόδως και ἀνεπιφθόνως και ἀκινδύνως και εὐδαιμόνως
τὸν βίον διάγοντα» (VII, 9—10).

Και πάλι ὁμως ἡ τιμὴ αὐτὴ στηρίζεται στὴν ἀμοι-
ραιότητα τῶν συμπεριφερόντων· ἐστὶ ὁ ἀνώτερος δὲν μὲν
ὅσο θὰ ἤθελε ἱκανοποιημένος· τὸ φιλότιμό του θὰ ἱκανο-
ποιηθεῖ μόνον ὅταν τὸ συναίσθημα αὐτὸ τῆς ἀλληλεξαρ-
τήσεως δώσει τὴν θέση του στὸν ἀνυστερόβουλο σεβα-
σμό. Ἡ ὅταν οἱ ἄλλοι δείχνουν ἀνυπόκριτα τὴν χαρὰ
τους γιὰ τὴ γνωριμία τους μαζί του· ἂς ἀκούσωμε τί λέει
ὁ Σίμωνιδης — και ὁ Ἰέρων τὸ δέχεται χωρὶς ἀντίρρηση:
«Ἰδὼν γὰρ πρῶτον προσειπάτω τινὰ φιλικῶς δι,τι ἀρχων
και ὁ ἰδιώτης. Ἐν τούτῳ τὴν ποτέρου προδέρσῃιν μᾶλλον
εὐφραίνειν τὸν ἀκούσαντα νομίζεις; ἴθι δι,τι (=π.χ.) ἐπαι-
νεσάντων ἀμφοτέρων τὸν αὐτὸν, τὸν ποτέρου ἔπαινον
δοκεῖς ἐξικνεῖσθαι μᾶλλον εἰς εὐφροσύνην; (=ποιοῦ ὁ ἐ-
παινος νομίζεις πὼς θὰ τοῦ δώσει περισσώτερη χαρὰ;).
Οὕσας δὲ τιμησάτω ἑκάτερος· τὴν παρὰ ποτέρου τιμὴν
μεῖζονος ἂν χάριτος δοκεῖς τυγχάνειν;» (Ὁς κι οἱ θεοὶ
κάνουν διακρίσεις μεταξύ τῶν πιστῶν των — πράγματα
πολὺ — πολὺ ἀνθρώπινα δι,τι αὐτά). Και ἐξακολουθεῖ στὸν
ἴδιο ρυθμὸ τὴ σύγκριση αὐτὴ. Ἡ γνωριμία μας μ' ἕνα ἀ-
νώτερό μας μᾶς κολακεύει και μᾶς χαροποιεῖ· κι αὐτὴ
μας ἡ χαρὰ, σὰν γίνῃ φανερὴ, στερεώνει τὴν αὐτοεκτίμη-
ση.

* Σήμερα βέβαια ποῦ δὲν ἔχομε πόλεμο, οἱ πανηγυρισμοὶ
μας περιορίζονται σὲ θέματα ποδοσφαιρικά — ἀθλητικά γε-
νικώτερα.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΟΥΤΟΥΖΗΣ

Εἶναι ποιητὴς ποῦ ζεῖ στὰ Ἐφτάνησα πρὶν ἀπὸ τὸ
Σολωμό και ποῦ ἐπηρεάζει τὸ μεγάλο ποιητὴ, ὅσο ἀφο-
ρᾷ τὴ σατιρική του ποίηση.

Γράφει λυρικά — ἐρωτικά στιχουργήματα, ἐκκλησια-
στικά ὁμνογραφήματα και πρὸς πολὺ ἄλλα, σατιρικά. Μὲ
τὰ σατιρικά του σκοπεύει δι,τι ἀπλὰ νὰ φθάσῃ τὰ ὅρια τῆς
ἀνελέτητης διακωμώδησης και νὰ θίγῃ μὲ κακία, ἀλλὰ ἱκα-
νοποιώντας τὴ διάθεσή του νὰ πειράξῃ ἐπιδιώκει — και τὸ
πετυχαίνει — νὰ διασῇ τὴν ὑποκρισία, τὴν κακία, τὴ
δουλοπρέπεια. Τύπος ἀπ' αὐτοὺς ποῦ δὲν τὰ χάνουν γιὰ
τὴς συκοφαντίας σὲ ἄραους τους, ὁμως ποῦ σὲ κατάλληλο
χρόνο ἀνταποδίδουν τὰ ἴσα.

Ἐδῶ ἐνδιαφέρει τὸ δι,τι ὁ Κουτουζὴς ἀντλεῖ γιὰ τὰ
ἔργα του στοιχεῖα ἀπὸ τὴ δημοτικὴ μεσαιωνικὴ λογοτε-
χνία και τὴ λαϊκὴ μοῦσα, μάλιστα δι,τι ἀπὸ τὴν Κρητικὴ
ἀγοτεχνία ὁ «Ἐρωτόκριτος», ἡ «Εὐμορφὴ Βοσκοπούλα»
ἔχουν γίνῃ πηγὴς ἐμπνευσῆς του.

Τὸ «Εἰδύλλιο» τοῦ Κουτουζὴ — ἀντίθετα μὲ τὸ πικρὸ
τέλος τῆς «Εὐμορφης Βοσκοπούλας» — καταλήγει σὲ ὕμνο
γιὰ τὴ χαρὰ τῆς ζωῆς και τοῦ ἔρωτα, τοῦ συνταίριασμοῦ
τῆς φύσης και τῆς ἐσωτερικῆς εὐφροσύνης.

Εἰδύλλιον

Και ὅσον ὕγιαίνω και ἔχω ἀναπνοή,
κράζομαι εὐτυχισμένη σ' ὅλη μου τὴ ζωὴ.
Καλοτυχίζω ἐκείνη τὴν κόρη ποῦ θρεθεῖ
τὴν ἀνοιξὴ στὰ δάση μὲ νιὸ ν' ἀνταμωθεῖ,
και σ' ὁμορφὸ λιθάδι στὸ χάραγμα το' αὐγῆς
σὲ λουλουδάκια ἀπάνου στὸ στολισμὸ τῆς γῆς.
(Ὁ νεότης γλυκεῖα.

ΣΕ ΨΑΛΤΑΣ

Μαλαπέτσας ὁ δόλιος
και Φουκᾶς ὁ φαλταόφωρος,
Μανταλάς ὁ τέλειος,
μουσικῶτατοι,
τούτοι ὅλοι, ἐσμίχανε,
μὲ δειπνα και γεύματα
και μὲ ἄλλες δωρεές
και ἀδίκως ἐξέβαλον
τὸν πτωχὸν τέρρα
Ἰωάννην τὸν Καλύθαν.
Πλὴν αὐτὸς πλῆθος κεράκων
εἰς ἀνταμοιβὴν ἀποδίδει τους.
Βαβαὶ τῆς ἀναιοχυντίας του.

ΣΕ ΚΕΡΑΣΦΟΡΟ

Ὁ σάλιαγκας ὅταν θαλθεῖ νὰ βγεῖ ἀπ' τὸ καυκί του,
πρῶτα δγάνει τὰ κέρατα, γιὰ τὴν κεφαλὴ του.

ΚΩΣΤΑΣ ΛΟΓΑΡΑΣ

ση τοῦ ἀνωτέρου μας. Μόνον ποῦ ἕνα δῆμα πρὸς πέρα ἀπὸ
τὴν ἀμοιβαιότητα αὐτὴ ἐνεδρεῖ ἡ ματαιοδοξία.

Ἡ ἀληθινὴ λοιπὸν φιλία, πέρα ἀπὸ ἀξιώματα και
συμφέροντα, αὐτὴ εἶναι ἡ σωστὴ προσωπικὴ σχέση,
«πάντων τῶν ἐν ἀνθρώποις κάλλιστον και μακαριώτατον
κτῆμα» (XI, 15), «μέγιστον και ἥδιστον ἀγαθὸν ἀνθρώ-
ποις ἐστὶ» (III, 3). Κι εἶναι ἀπαραίτητη προϋπόθεση τῆς
σωστῆς φιλοτιμίας.

ΑΝΤΩΝΗΣ Η. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ

